

“Kendi gözlerimizden”

Estetik Deneyim Yoluyla Dönüştürücü Öğrenme

DERS PLANI 2

kalıplaşmış algıları dönüştürme - göç

- **Hedef Grup:** lise öğrencileri, yetişkinler
- **Öğrenme Hedefleri:** Bu aktivitenin sonunda, katılımcılar...
 1. Mülteci meselesini **tanımlayabilecekler.**
 2. Konuyla ilgili konu başlıklarını **listelebilecekler.**
 3. Mülteci meselesiyle ilgili sorunların önceliklerini **seçebilecekler.**
 4. Yabancılara ve mültecilere yönelik tutumlarını **ifade edebilecekler.**
 5. Sanat eserlerini eleştirel sorularla **birleştirebilecekler.**
 6. Ekip çalışması tartışması sırasında ne toplandığını **gösterebilecekler.**
 7. Başkalarının görüşlerini yargılamadan sanat eserlerini **analiz edip tartışabilecekler.**
 8. Eğitimin başından sonuna kadar konuyla ilgili duyguların ve zihnin değişimini **karşılaştırabilecekler.**
- **Gereken zaman:** 2 saat
- **Gerekli aletler ve malzemeler:** akıllı tahta, A4 kâğıtları, kalemler ve kurşun kalemler.

Bu çalışma Avrupa Birliği'nin Erasmus+ Programı tarafından desteklenmektedir.

BAŞLIK: “Zoraki gidişler”

1. AŞAMA

- *Belirli bir konuyla ilgili sorgulamadan kabul edilen varsayımların eleştirel olarak incelenmesi gerekliliğinin belirlenmesi.*
- *Konuyu daha fazla incelemek için katılımcılardan onay alınması.*

1. Siz Hiç...?: Eğitimci, her bir kişi için geçerli olabilecek veya olamayacak farklı şeyler söyleyeceğini açıklar. Söylenen durum sizin için geçerliyse, o zaman ortaya doğru koşun, havada zıplayın ve koşan bir başkasıyla çak bir beşlik yapın. Durumlar genellikle "Sen hiç ...?" şeklindedir ama "... kimsede var mı?" gibi doğaçlamalar yapmak da serbesttir. Bazı öneriler şunlardır: "Hiç ata bindin mi?", "Hiç karaoke şarkı söyledin mi?", "Hiç kurbağa bacağı yedin mi?", "Bir aydan fazla hiç yurtdışında yaşadın mı?", "Hiç 100'ün üzerinde yaşayan yakın bir akrabanız oldu mu?", "Paraşütle atladınız mı veya bungee jump yaptınız mı?", "Hem erkek hem de kız kardeşiniz var mı?", "20'den fazla kişi için tek başınıza yemek yaptınız mı?"

Dikkat:

- Utanç, alay, vb.'yi önlemek için durumlar dikkatlice düşünülmelidir.
- Katılımcıların katılım motivasyonu çoğu zaman biraz enerji gerektirir. Gerisi liderin gösterme ve cesaretlendirme konusundaki becerisine bağlıdır.

2. Telefon Oyunu: Oyuncular daire şeklinde oturmalı veya düz bir çizgide durmalıdır. Fısıldamanın mümkün olacağı kadar yakın olmaları gerekir, ancak oyuncuların birbirlerinin fısıldadıklarını duyacakları kadar yakın olmaları gerekir. Sıradaki veya dairedeki ilk kişi, sağında oturan veya duran kişinin kulağına bir kelime, ifade veya cümle fısıldar. Oyuncular sıradaki son oyuncuya ulaşıncaya kadar ifadeyi komşularına fısıldarlar. Son oyuncu cümleyi yüksek sesle söyler, böylece herkes ifadenin daire veya sıranın başındaki ilk fısıltıdan ne kadar değiştiğini duyabilir. Oyunda kullanılması önerilen ifadeler şunlardır: "Hikâye bir mülteci çocuğun gözüyle anlatılmaktadır.", "Dünya kötülük yapanlar tarafından değil, hiçbir şey yapmadan onları izleyenler tarafından yok edilecek. Albert Einstein", "Yazar bir mülteci kampındaki yaşamı çok canlı bir şekilde tasvir ediyor.", "Bu geçici mülteci kamplarındaki birçok hastalık yetersiz temizlikten kaynaklanıyor. ", "Çocukların çoğu mülteci ya da yasadışı göçmen ya da tarımsal ücretli kölelerin çocukları."

Dikkat:

- Kelime, ifade veya cümle sadece bir kez fısıldanabilir, bu yüzden oyuncuların dikkat etmesi gerekir.
- Kelime, ifade veya cümle asla fazla aşına olmamalıdır; fısıldandığında değişeceğinden emin olmak istersiniz.
- Sadece bir oyuncu - ilki - ifadenin ne olduğunu bilmelidir. Oyunun kolaylaştırıcısı, orijinal ifadenin yazılı olmasını isteyebilir.

2. AŞAMA

- *Katılımcılar konuyla ilgili görüşlerini ifade eder.*

1. Herhangi bir sebeple başka bir şehir veya ülkeye taşınmak zorunda kalmayla ilgili, kendilerinin, bir akrabalarının ya da bir arkadaşlarının yaşadıklarıyla ilgili bir hikâye anlatmak üzere ekibimizi 3 kişilik gruplara ayırırız (hikâye anlatımı yöntemi).
2. 3 kişilik gruplar 6 kişilik gruplar haline gelir ve anlattıkları hikâyeleri tartışır. Her grubun grup içerisinde söylenenler ve olanlar hakkında bir yorum metni sunma görevi vardır.
3. Tüm gruplar bir araya gelirler; metinlerini yüksek sesle okurlar ve tahtada tartışılması gereken öğeleri tahtada bir araya getirirler.

3. AŞAMA

- *İncelenecek bakış açılarını belirleme*

1. Araştırılacak konu başlıklarını ve kritik soruları oluşturalım!

3 kişilik gruplar, konular üzerinde anlaşmak ve konuları öncelik sırasına koymak için konuyla ilgili konu başlıklarını tartışır, tanımlar ve listeler (beyin fırtınası yöntemi). Daha sonra her grup konu başlıkları için bir öncelik listesi hazırlar ve sonuçta ortaya çıkan kendilerine ait bir duygu ve şehirlerindeki mültecilerin sahip olduklarını düşündükleri sonuçta ortaya çıkan bir duygu yazar. Bundan sonra, her gruptan bir temsilci tahtaya gelir ve önceliklerini sonuçta ortaya çıkan duygular ile birlikte "1., 2. ve 3. önemli konu başlığı" başlıkları altına yazar. Son olarak, her iki toplumun genel öncelikleri ve duyguları bütün bir grup olarak listelenmiş ve tartışılmıştır.

Kritik sorular üretilir ve oluşturulur.

4. AŞAMA

- *Sanat eserlerinin seçimi ve eleştirel sorularımızla ilişkilendirilmesi*

1. Eğitimci 2 sanat eseri (roman) sunar:

Alman Ekmeği - Bekir YILDIZ

Bahar - Sabine ADATEPE

a) Alman Ekmeği (roman) - Bekir YILDIZ

Daha çok Güneydođu'nun ağalık sistemi, töre, topraksızlık, işsizlik yoksulluk, eğitimsizlik gibi sorunlarını işleyen Türkçe edebiyatın ustalarından Bekir Yıldız, Alman Ekmeği'nde Almanya'da çalışarak para kazanmak zorunda kalan Türk işçilerinin hayatlarını gözler önüne seriyor. Yıllar önce Almanya'da çalıştıktan sonra ülkesine dönmüş bir gurbetçinin gözünden anlatılıyor oradaki zorlu yaşam. Kendi geçmişinin acı tatlı anılarıyla harmanladığı gözlemlerini bu kez bir işçi olarak değil bir "Alamancı", bir gurbetçi olarak ülkesinden uzak insanların yaşam savaşlarını sunuyor okurlara.

Romandan bir alıntı: "Gece lambasını söndürüyorum. Uyuyamıyorum hemen. Oysa yorgunum. Yıllar sonra Almanya'da geçen bir gece daha... Üç beş kilometre ötede, on yıl önce bir barakada yatmışım ilk kez. Karımı, çocuklarımı, yakınlarımı düşünmüştüm o gece. Ama şimdi; Türkiye'yi düşünüyorum..."

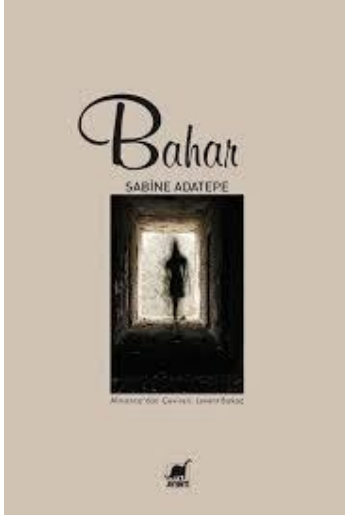

b) Bahar (roman) - Sabine ADATEPE

Sabine Adatepe Almanya'daki Türkiyeli insanların parçalanmışlıkları, hüzünleri ve yaşadıkları kültür şoku üzerine duygusal bir roman yazmaya başardı. Türk-Alman genç kız Bahar öldü mü, öldürüldü mü? Herkes Bahar'ın bir namus cinayeti kurbanı olduğunda hemfikir. Fakat zanlı olarak gözaltına alınan Bahar'ın kardeşi Burak gerçekten suçlu mu? Sosyal danışman İna, Bahar'ın annesinin ısrarlarına daha fazla karşı koyamayıp Türkiyeli göçmenlerin yoğun yaşadıkları Hamburg-Wilhelmsburg semtinde olayın izlerini aramaya başlıyor... Diğer yandan her iki kardeşin arkadaşları ve Karadeniz yöresindeki köyde yaşayan dedeleri de iz sürüyor... Anlatanlar da, anlatılanlar da kendi önyargılarıyla karşı karşıya kaldıklarında alışılmış düşüncelerini, tavırlarını gözden geçirmeye mecbur kalıyorlar... Yazar bu olay örgülerini romanında ele alıyor.

Romandan bir alıntı: "Her şey Hüsniye'nin yaklaşık on beş yıl önce benim tarafımdan verilen Almanca kursuna gelmesiyle başlamıştı. Kursu katılanların çoğu gibi Hüsniye de yanında kalem ve defter getirmemişti, neredeyse hiç yazamıyordu ve ilk derslerde tek kelime bile

konuşmadı. Türkçe olarak da hiçbir şey söylemedi. Daha sonra açıldı ve adeta bir lafebesine dönüştü. Almanca öğrenmeye değil, burada kısmen kendisiyle aynı kaderi paylaşan kadınlarla bir arada olabildiği, onlarla konuşup dertleşebildiği ve haftada iki kez birkaç saatliğine de olsa hiç kimseye –ne kocası- na ne de kaynanasına– hesap verme zorunluluğu duymaksızın kendisini güvende hissettiği bir yerde vakit geçirebildiği için geliyordu. Entegrasyon aşığı bu ülkenin pratiğinde o zamanlar henüz kursta ele alınan materyalin anlaşılıp anlaşılmadığını belgeleyen sınav, gelişim kontrolleri gibi formaliteler yoktu.”

Her roman sunumundan sonra, kritik sorular ve tartışma...

Sanat eseri ile işlevsel olmayan görüş arasındaki ilişkiye ve önceki aşamada belirlenen eleştirel soruya özellikle dikkat etmek çok önemlidir. Böylece ekip yukarıdakilere dayanarak karar verir (seçtiklerini varsayalım :))

Sanat eserleri	Sanat eseri ile işlevsel olmayan görüş arasındaki ilişki ve eleştirel soru		
	1. soru:	2. soru:	3. soru:
1. Alman Ekmeği (roman) - Bekir YILDIZ			
2. Bahar (roman) - Sabine ADATEPE			

5. AŞAMA

- *Estetik deneyim yoluyla eleştirel düşünme - Perkins modelini (1994) uygulama*

1. Perkins modelinin uygulanması

a) Eğitim alanlar, sanat eserini, diledikleri sürece, yorum yapmadan veya değerlendirmeden, dikkatlice ve yavaşça gözlemlemeye davet edilirler (Düşünme sürecini etkinleştirmek için hazırlık aşaması). Daha sonra, ilk ve yüzeysel yorumlarını ifade etmeleri ve aşağıdaki gibi bazı soruları cevaplamaları istenir:

- İlk düşünceleriniz, ilk tepkileriniz, ilk duygularınız, ilk sorularınız nelerdir?
- Sanat eserinde ilginç bir şey fark ettiniz mi?
- Daha fazla açıklamaya ihtiyaç duyduğunuz bir şey var mı?

b) Eğitim alanlar, sanat eserini henüz kesin sonuçlar çıkarmaya çalışmadan, açık bir zihinle ve yaratıcı bir tavırla gözlemlerler. Hiçbir şeyi sorgulamadan kabul etmemeleri, ancak tüm olası parametreleri daha yaratıcı bir bakışla ele almaları istenir. Olası sorular:

- Daha önce fark etmediğiniz bir olay ya da “hikâye” var mı?
- Sanat eserinin sürprizleri nelerdir? (örneğin, garip nesnelere, renk kombinasyonları, anahtar bir unsur, insanların alana dâhil edilmesi, vb.).
- Sanat eserinde “mesaj”ı ve olası sembolleri arayın.

c) Eğitim alanlar, önceki iki aşamada öğrenilenleri kullanarak, sanat eserini ayrıntılı ve derinlemesine gözlemlemek için, duygularını ifade eder, daha derine iner ve eleştirel bir yaklaşım benimseyerek sorularına cevap vermeye, sonuçlar çıkarmaya ve sanat eserinin arkasındaki daha derin anlamları bulmaya çalışırlar. Olası sorular:

- Projenin hangi unsurları (teknik veya tematik) anlam veya önem katıyor?
- Şimdiye kadar işlediğiniz temel sorulara şimdi hangi cevapları veriyorsunuz?

d) Bu, bütüncül gözlem aşamasıdır, eğitim alanlar, sentez halinde, önceki aşamaların deneyimlerini hesaba katarak esere tekrar bakarlar ve eser üzerine derinlemesine düşünürler.

Aynı prosedür, ele almak için seçilen ikinci sanat eseri için de takip edilir ve ortaya çıkan fikirler incelenen konunun unsurları ile ilişkilendirilerek bununla ilgili eleştirel düşüncüyü pekiştirir.

Eğitim alanların bireysel çalışmaları yerine, aynı süreç fikirlerini genel olarak sundukları ve görüşlerini sentetik olarak değerlendirdikleri **gruplar halinde** de uygulanabilir.

6. AŞAMA

- *Öncüllerin yeniden değerlendirilmesi*

1. Eğitim alanlar, (aynı) 3'lü gruplarda, sanat eserlerinin gözlenmesi sırasında yaşadıklarına dair küçük bir metin yazarlar ve sonra metni genele sunarlar (2. aşamadaki ile aynı konuda).
2. Bu metni 2. aşamada yaptıkları metinle karşılaştırırlar ve ilk düşüncelerinin ve öncüllerinin dönüşümleri vurgulanır.
3. Ortaya çıkan tüm fikir ve önerilerin sentezlendiği genel tartışma.
4. Ekip dönüşümlü öğrenme deneyiminde işbirlikçi bir çalışma yapabilsin diye önceki ve sonraki 2 metin, vurgulamalar ve son düşünceler büyük bir kâğıda yazılabilir (bazıları kâğıda yapıştırılabilir).

DEĞERLENDİRME (KAPANIŞ)

Oyuncular telefon oyunu için daire şeklinde oturur veya düz bir çizgide dururlar. Sıradaki veya dairedeki ilk kişi, sağında oturan veya duran kişinin kulağına bir kelime, ifade veya cümle fısıldar. Oyuncular sıradaki son oyuncuya ulaşıncaya kadar ifadeyi komşularına fısıldarlar. Son oyuncu cümleyi yüksek sesle söyler, böylece herkes ifadenin daire veya sıranın başındaki ilk fısıltıdan ne kadar değiştiğini duyabilir. Oyunda kullanılması önerilen ifadeler şunlardır: “Hikâye bir mülteci çocuğun gözüyle anlatılmaktadır.”, “Dünya kötülük yapanlar tarafından değil, hiçbir şey yapmadan onları izleyenler tarafından yok edilecek. Albert Einstein”, “Yazar bir mülteci kampındaki yaşamı çok canlı bir şekilde tasvir ediyor.”, “Bu geçici mülteci kamplarındaki birçok hastalık yetersiz temizlikten kaynaklanıyor.”, “Çocukların çoğu mülteci ya da yasadışı göçmen ya da tarımsal ücretli kölelerin çocukları.” Katılımcılar ifadelerle ilgili bu kez daha dikkatli olup olmadıklarını ve nedenini söylerler.

BİBLİYOGRAFİK REFERANSLAR

- Kokkos, A. (2009 a). Estetik deneyim yoluyla dönüştürücü öğrenme. Bermuda'da Columbia Üniversitesi tarafından düzenlenen *8. Uluslararası Dönüştürücü Öğrenme Konferansı Sunumu*, 18-20/11/2009. http://edu4adults.blogspot.com/2010/03/blog-post_09.html adresinden 10/10/2018 tarihinde alınmıştır.
- Kokkos, A. (2009 b). Sanatla temas yoluyla yaratıcılığın geliştirilmesi. *1. Helenik Ulusal Sanat ve Çevre Eğitimi Konferansı*. 11/10/2018 tarihinde http://www.ekke.gr/estia/Cooper/Praktika_Synedrio_Evgenidio/Files/Text_files/II_Kentrikes_Eisigiseis/Kokkos_k_eisigisi.pdf adresinden alınmıştır.
- Kokkos, A. (2009 c). Estetik Deneyimle Dönüştürücü Öğrenme: *Teorik çerçeve ve uygulama yöntemi*. http://www.adulteduc.gr/images/mm_aisthitiki_empeiria.pdf adresinden 11/10/2018 tarihinde alınmıştır.
- Kokkos, A. ve arkadaşları (2011): *Sanat yoluyla eğitim*. Atina, Metaichmio.
- Mega, C. (2010). Yetişkin eğitiminde görünür düşünce: bir metodoloji önerisi. D. Vergidis & A. Kokkos'ta (düzen.), *Yetişkin Eğitimi, uluslararası yaklaşımlar ve Yunan güzergâhlar*. Atina: Metaichmio.
- Kokkos, A. (2013). *Yetişkin eğitimi ve yükseköğretim eğitimi: eğitim alanlar ve öğretmenlerde estetik deneyim yoluyla eleştirel düşünme geliştirme olasılığının araştırılması*. Doktora tezi. Patras: Eğitim Bilimleri ve Erken Çocukluk Eğitimi Bölümü, Patras Üniversitesi.
- Freire, P. (1974). *Ezilenlerin Pedagojisi*. Atina: Rappa basımları.
- Mezirow, J. ve arkadaşları (2009). *Dönüştürücü öğrenme*. Atina: Metaichmio.
- Perkins, D. (1994): *Akıllı göz: sanata bakarak düşünmeyi öğrenme*. Harvard Eğitim Enstitüsü.